

lát. A Ma Este új fotóriportere, Munkácsi Mártonnak hívják, huszonkilenc esztendő. Gyorsaságát és ügyes felvételeit már sokan próbálták utánozni, de senkinek sem sikerült." ⁴ – írta a Ma Este. Munkácsi ízig-vérig fotóriporter volt, akire azt szokták mondani, hogy „ha kidobják az ajtón, visszajön az ablakon”. Számos történet kerengett olyan eseteiről, ahol szigorú sajtótilalom ellenére sikerült frappáns képeket készítenie. Majd minden héten felkeltette a figyelmet a Pesti Napló Képes Mellékletében valamilyen szenzációs témával, eredeti ötlettel, „blickfangos” képpel. Mint vérbeli riporter, történetesen mindig ott volt, ahol valami érdekes történt. Hol egy öngyilkossági kísérletet, hol egy karambolt, hol egy mérkőzés nézőközönségének vagy egy bírósági tárgyalás hallgatóságának feszült, izgatott reagálását, hol a tiszazugi arzénos asszonyokat, hol egy futóverseny finisének élet-halálharcát fényképezte. Mások a Pesti potyázók változatos, kifogyhatatlanul leleményes módszereiről készült képekből állított össze szellemes, egyben a gazdasági válság sújtotta szegény lakossággal együttérző sorozatot. Képei nemcsak konkrét eseményekről, hanem a korról, a társadalomról is szólnak. 1927-ben politikusokról készített sziporkázó karikatúra-fénykép sorozatot, melyben nem csupán a karikatúrisztikus hatást eredményező torzító mód az érdekes, mellyel jócskán megelőzte kortársai torzított ábrázolásait, hanem az, ahogy ez a mókás torzítás igazi telitalálatként fejezi ki az ábrázoltak jellemét. 1927-ben – feltehetően anyagi természetű okból – megromlott kapcsolata az Est lapok-kal. Bár ekkor már képeivel tele voltak a lapok, egy év múlva elhagyta az országot, Berlinbe ment. Távozásának fő oka valószínűleg az lehetett, hogy az akkor már híres, sikeres, és megbecsült Munkácsi ambíciói sokkal nagyobb teret követeltek maguknak, mint amit Budapest nyújtani tudott. Aki az 1920-as években karriert akart csinálni és szabadon lélegezve kibontakoztatni kreativitását, az Párizsba vagy Berlinbe ment. A Weimari Köztársaság liberális politikai légkörében a négy és félmillió főváros százhusz újságjával a világ minden tájáról ellenállhatatlanul vonzotta az újra törekvő tehetségeket, köztük a világ legjobb fotográfusait. Munkácsi képkollekciójával a világ egyik legjelentősebb könyvfolyóirat- és újságkiadójához, az Ullstein Verlaghoz ment, amely kétmillió példányszámban adta ki a legendás képes magazint, a Berliner Illustrierte Zeitungot, mely mintául szolgált a világ híres képes magazinjainak. A háború utáni Németországban, majd Európa- és Amerika-szerte színre lépő többszáz- ezres, milliós példányszámú képes magazinok népszerűsége ugrásszerűen megnövekedett. Ezek már nem a szövegnek alárendelt, azt illusztráló képeket közölték, hanem fotósorozatban, képszerűen bontották ki a témát, s a megnövekedett szerepű képszerűesztők a dupla újságoldalakat dinamikus szerkesztett vizuális egységként kezelték.

**Bethlen István
miniszterelnök
megérkezik
a Parlamentbe.
1925**



*Aki az 1920-as
években karriert
akart csinálni
és szabadon
lélegezve
kibontakoztatni
kreativitását, az
Párizsba vagy
Berlinbe ment...*

**Sokorópátkai
Szabó István
karikatúra-
fényképe.
1927**



Munkácsi hároméves szerződést és magas fizetést kapott, gyors karriert futott be. 1928 októberében megjelent első anyaga után egy hónappal már a Berliner Illustrierte címlapjára került. Az Ullstein más lapjai, a Die Dame, a Koralle, a zsebfomátumú Uhu is foglalkoztatta, de publikálta képeit a konkurens sajtó, a Die Woche és a Studio is. A fotóamatőrök számára megjelentetett Ullstein kiadvány, a Knipsen (Kattintgatás) társszerzője volt, s minden fontosabb fotós-évkönyvben – a német Deutsche Lichtbildben, a francia Photographie-ban, az angol Modern Photography-ben szerepeltették. Rendszeresen jelentek meg Berlinből küldött képei a budapesti lapokban is, ez években is járt haza fotografálni. Egyik legjobban fizetett riportereként az Ullstein komoly megbízásokkal halmozta el Munkácsit, aki keresztül-kasul utazta a világot: fényképezett Szicíliában, Törökországban, Spanyolországban, Palesztínában, Egyiptomban, Algériában, Braziliában, Argentínában, Paraguayban, Uruguayban, Libériában, Tanganyikában, az Egyesült Államokban, Mexikóban, Londonban és még sok más helyen. Világkörüli útjának szenzációs látványai nemegyszer kerültek a Pesti Napló Képes Mellékletének címlapjára is. Munkásságának legemlékezetesebb képei, sorozatai az 1920-as évek végén, az 1930-as évek elején készültek. Véleményünk szerint Munkácsi már Budapesten tökéletesen birtokában volt a modern fotóriporter teljes eszköztárának, itthon készült legjobb munkái nem kevésbé izgalmasak, mint berlini korszakának képei, de világhírét az Ullsteinnek készített szenzációs riportjai alapozták meg.

Egyik legnevezetesebb, a világsajtót bejárta képe a Graf Zeppelin Frankfurtból New Yorkon át Rio de Janeiróba megtett első útján készült az óriáslégballon és a világ legnagyobb luxushajójának, a Queen Marynek találkozásáról az Atlanti óceán fölött. Meredek felülnézetből fényképezte, úgy, hogy egyaránt látszik a légballon teste a motorgondolával és a vizet hasító hajó fedélzetén integető utasok. Nem kisebb szenzációt okozott, amikor Törökországban a szigorú sajtótilalom ellenére lefényképezte a lánya esküvőjén európai módra öltözködött, tangót táncoló Kemal pasát. Az elmaradt országot a nyugati típusú modernizáció felé vezető államfő diplomáciai úton tiltakozott az őt az iszlám lakosság előtt kompromittáló kép ellen, de mindez Munkácsi hírnevét növelte. A Vatikán tiltakozását váltotta ki bravúros sorozata, amikor egy spanyolországi bikaviadalon hátra se fordulva, gépe lenszóját a mögötte ülő szerzetesre irányítva végigfényképezte a pap izgalomtól eltorzult arckifejezéseit, extázisának különböző fázisait egészen az eszméletvesztésig. Képeinek nemcsak témája volt gyakran szenzációs, de eszköztárában is merészen ötvözte a konstruktívizmus, az expresszionizmus és az új tárgyiaság stílusjegyeit, az új fotográfia legkorszerűbb formanyelvét használta. Meglepő látószögű, főként madártávlatból vagy béka-